

територію поділено на провінції, кожна з яких розділялася на санджаки. До складу імперії входили також Волоське, Молдавське і Трансільванське християнські князівства, що сплачували їй щорічну данину. Особливий статус мали Кримське ханство, Мекка, Тріполі й Алжир.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галенко О. І. Османська імперія / О. І. Галенко // Енциклопедія історії України : Т. 7. / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2010. – С. 652–664.
2. Іналджик Г. Османська імперія: класична доба 1300–1600 рр. / Г. Іналджик. – К.: Критика, 1998. – 286 с.
3. Льюис Рафаєла. Османская Турция. Быт, религия, культура / Рафаєла Льюис. – М.: Центрполиграф, 2004. – 240 с.
4. Структура та особливості комплектування збройних сил Османської імперії / І. В. Срібняк та ін. // Східний світ. – 2011. – №1. – С. 89–98.
5. Хитцель Ф. Османская империя / Ф. Хитцель. – М.: Вече, 2006. – 384 с.
6. Черних І. Д. Османська імперія як ісламський тип державності / І. Д. Черних // Записки історичного факультету Одеського державного університету ім. І. Мечникова. – Одеса, 1999. – Вип. 8. – С. 246–254.

Дума О.

Науковий керівник – доц. Костюк Л.В.

ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА ШАРЛЯ ДЕ ГОЛЛЯ (1958-1969РР.)

Однією з характерних ознак ХХ століття стала значна кількість демократичних режимів. До переліку найвідоміших президентів та політичних лідерів після воєнної Європи можна віднести президента Франції Шарля де Голля.

Саме вивчення життя та діяльності Шарля де Голля, чия політична праця перетворила Францію на одну із найрозвинутіших країн у Західній Європі. Адже, з одного боку, його приход до влади викликав хвилю протесту різних політичних сил, а політичні методи обурення в усьому світі, особливо в країнах західного табору, а з іншого боку він зміг протриматися при владі 11 років. Його особистість і досі перебуває в центрі уваги науковців, а навколо специфіки діяльності цього політика точаться гострі суперечності.

Метою даної розвідки є дослідження внутрішнього розвитку Франції за президентства Шарля де Голля. Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання наукових завдань; проаналізувати основні віхи політичної кар'єри Шарля де Голля як фундатора політики голізму; дослідити етапи внутрішньої політики президента під час перебування при владі

Північ Франції, звідки був родом Шарль де Голль, завжди вважалася центром націоналізму. Шарль де Голль вирішив присвятити себе військовій справі, так він був учасником обох світових війн, але все ж основним видом його діяльності стала політика, так у 1940 році де Голль встав на чолі Вільної Франції – організації, покликаної чинити опір окупантам і колабораціоністському режиму Віші. Наприкінці 1944 р. генерал Шарль де Голль разом із своїми прихильниками у Алжирі, сформував новий коаліційний Тимчасовий уряд, це вся повнота влади була фактично зосереджена в руках голови Тимчасового уряду генерала де Голля. Можна стверджувати, що з цієї дати починається відлік активної політичної Шарля де Голля. У 1947 р. відставкою, політики створює власну політичну Об'єднання французького народу (ОФН), політика котрих дістала назву в історії “голізм”.

Протягом 1947–1958рр у Франції змінилося понад 22 уряди, що призвело до повної політичної кризи. Саме в цей час на політичну арену знову виходить Шарль де Голль, бо в Алжирі знову було створено новий уряд. Так, у середині 1958 р. відбулися вибори на котрих президентом обирають Шарля де Голля.

Одним з найперших серйозних кроків до спасіння Франції стало ухвалення нової Конституції, розробленої де Голлем (на всенародному референдумі). Франція тепер стала президентською республікою, повноваження президента, що обирався на 7 років, тепер значно зросли, що дозволило врегулювати наявну на той час політичну кризу і конфронтацію між парламентом і адміністрацією президента.

Слід зазначити, що режим П'ятої республіки вирізнявся посиленням втручання держави в сферу економіки і соціальних відносин. За допомогою державних законів, субсидій та інших пільг швидкими темпами розвивалися нові галузі, пов'язані з науково-технічним прогресом, – атомна і ракетна, виробництво ЕОМ, радіоелектроніка. Було здійснено докорінну реконструкцію металообробної, хімічної, авіаційної промисловості. Зросло виробництво товарів масового споживання (автомобілів, холодильників, телевізорів). Посилювалися заходи до стабілізації фінансової системи. Було проведено девальвацію франка, внаслідок чого курс іноземних валют відносно французької зріс на 17,55%, випущено акції внутрішньої позики. 1960 р. була введена нова грошова одиниця “твердий франк”. У 60-ті роки практично зник зовнішньоторговельний дефіцит.

Результатом голізму як економічної політики стало те, що з нульової позначки у 1958 р. (рік обрання де Голля Президентом) золотий запас Франції зріс до 4,5 млрд. \$ у 1965 р. Країна не тільки повністю розрахувалася зі своїми зовнішніми боргами, а й перетворилася на кредитора, який займав на той час третє місце у світі за експортом капіталу. Завдяки жорсткій фінансовій стабілізації “твердий франк” став однією з конвертованих світових валют. У ці роки за середньорічним економічним зростанням – 5,5% – Франція поступалася лише Японії. Обсяг промислового виробництва зріс майже на

60%, обсяг експорту – на 88%. Значно підвищився рівень життя населення, його накопичення стали чи не основним джерелом внутрішніх інвестицій. Рівень безробіття був низьким, як ніколи. Вдвічі зросла кількість представників науки і культури.

Було в країні проведено ряд соціальних реформ: 1962 р. введена 4-тижнева відпустка за рахунок підприємств, каси соціального страхування компенсували 80% витрат на лікування, збільшена заробітна плата, робочий тиждень – 40 год. Франція перетворилася в сучасну індустріальну державу.

Стосовно економічної політики де Голля, то ліві нерідко трактували голлізм в економіці переважно як максимальне наближення до радянської командно-адміністративної моделі, тобто як масову націоналізацію та застосування планового начала [1, с. 330]. Насправді націоналізація у формі знаменитого “дирижизму” – це зовсім не радянський директивний етатизм, тобто одержавлення, а реальне підпорядкування продуктивних сил загальнонаціональним інтересам. Де Голль розумів, що структура національної економіки, попри універсальні механізми, унікальна. Оптимальні для даної території, демографічної структури населення, його менталітету, рівня кваліфікації робочої сили міжгалузеві пропорції, питома вага державного і приватного секторів, імпортно-експортна модель, податкова й фінансова системи мають формуватися цілеспрямовано. Тому приватизацію у Франції проводили саме з метою покращення менеджменту, а стратегічним інвестором і співвласником часто виступала сама держава.

Зокрема, значні державні бюджетні асигнування спрямовувались на розвиток найперспективніших наукоємних галузей виробництва. Була проведена широкомасштабна реформа сільського господарства, вирішене вкрай актуальне і для України завдання підвищення рентабельності і товарності цієї стратегічної галузі. Завдяки зусиллям де Голля за рахунок зняття торговельних бар’єрів вдалося різко збільшити обсяги експорту сільськогосподарської продукції. Чудово усвідомлюючи неухильність наростання процесів економічної глобалізації, Президент Франції як головний критерій ефективності діяльності підприємства розглядав його конкурентоспроможність на зовнішніх ринках. Тому в момент технологічної реконструкції та оновлення, коли підприємство ще не може на рівних змагатися з іноземними ТНК, лише “набирає висоту”, воно одержувало максимальну підтримку держави. А після завершення структурної перебудови та якісного покращення систем технологічного й управлінського забезпечення “Верховний комісаріат плану, модернізації та оснащення” поступово перейшов до суто стратегічного планування економічного й соціального розвитку. Держава “відпускала у вільне плавання” свою власність шляхом продажу контрольних пакетів акцій – переважно чинній раді директорів, тим самим здійснюючи приватизацію не як денационалізацію, а як максимальне підпорядкування приватного бізнесу загальнонаціональним інтересам.

У 1968-му р. загинула післявоєнна Франція, народилася нова – Франція Фуко, Дельоза, Ден’юв, Помпідю та багатьох інших. Усі керманічі сучасної Франції, актори, режисери, композитори, письменники, правозахисники – вихідці з 1968-го. І дозволив його, не придумав Шарль де Голль. Разом із затвердженням нової Конституції та наданням незалежності Алжиру – це його найбільша заслуга. А головне – за десятиліття президентства де Голля чисельність французів збільшилось з 45 до 50 мільйонів. А це, погодьтесь, врешті-решт, найдосконаліший показник ефективності внутрішньополітичних реформ.

Таким чином, Шарль де Голль врятував Францію. Цей видатний діяч, який навіть не мав економічної освіти зміг двічі вивести країну із кризи – виключно завдяки своїм вмінням вдало організувати роботу і неухильному бажанню зробити Францію сильною державою, якою вона є і нині. Шарля де Голля вважають у Франції останнім великим французом – людиною, що стоїть в одному ряду з Карлом Великим, Жанною д’Арк і Наполеоном. Як стверджує Бідо, після смерті Шарля де Голля Франція овдовіла.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арзаканян М. Великий де Голль: “Франция – это я!” / М. Арзаканян. – М.: Яуза, Эксмо, 2012. – 512 с.
2. Болгова О. Де Голль и проблема экономического возрождения. 1944–1946 гг. / О. Болгова // Новая и новейшая история. – 2008. – № 6. – с. 23–34.
3. Голль Ш. Военные мемуары: Призыв 1940–1942 / Пер. с фр. А. Анфилофьевой, Ю. Арзумановой, В. Гак и др. – М.: АСТ-Астрель, 2003. – 814 с.
4. Молчанов Н. Неизвестный де Голль: Последний великий француз / Н. Молчанов. – М.: Эксмо, 2011. – 448 с.
5. Обычкына Е. Голлистская традиция в современной французской дипломатии / Е. Обычкына // Новая и новейшая история. – М. – 2004. – № 6. – С. 54–67.

Беднарська О.

Науковий керівник – доц. Костюк Л. В.

ОЛІМПІЙСЬКИЙ РУХ В ІСТОРИЧНОМУ ДИСКУРСІ

На порозі третього тисячоліття позначилася головна проблема – яким шляхом розвитку піде світове співтовариство. Більш яскраво виявляється тенденція до гуманістичного оновлення сучасного суспільства, а фізичне виховання та спорт за своїм характером є носіями найвищих людських цінностей універсального характеру, які в даний час вище всіх інших інтересів. Спорт може бути ідеальним засобом гуманізації міжнародних відносин, зближення народів в загальних зусиллях щодо забезпечення гармонійного розвитку